Dosarul:nr.2a-1886/23 Judecător: Gheorghe Stratulat
2-22119847-02-2a-24052023

D E C I Z I E

05 octombrie 2023 mun. Chişinău

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău

În componentă:

Președintele ședinței, judecătorul Marina Anton

Judecătorii Vitalie Cotorobai şi Angela Braga

Grefier Sergiu Nazarenco

examinând în ședința publică apelul declarat de *****, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Grabovscaia Anastasia împotriva lui Grabovschi Dmitri privind modificarea cuantumului pensiei de întreținere împotriva hotărârii Judecătoriei Chişinău (sediul centru), din 01 februarie 2023, prin care acțiunea a fost admisă parțial.

c o n s t a t ă:

La 12 august 2022, Grabovscaia Anastasia a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Grabovschi Dmitri solicitând modificarea cuantumului pensiei de întreținere stabilit prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 04 iunie 2021, în sensul majorării, prin dispunerea încasării de la Grabovschi Dmitri în contul lui Grabovscaia Anastasia pensia de întreținere a copiilor minori Grabovscaia Arina și Grabovscaia Adelina în mărime fixă a câte 4 000 lei lunar pentru fiecare copil, începând cu data intentării acțiunii până la atingerea majoratului.

În motivarea acțiunii, reclamanta a menționat că la 26 iunie 2010, a fost încheiată căsătoria între Grabovscaia Anastasia și Grabovschi Dmitri, înregistrată de OSC Botanica mun. Chișinău, nr. 616.

Susține că prin hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Centru, din 04 iunie 2021, instanța de judecată a dispus desfacerea căsătoriei încheiate între Grabovscaia Anastasia și Grabovschi Dmitri la 26 iunie 2010.

Afirmă că, prin încheierea Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 04 iunie 2021, instanța de judecată a admis parțial cererea depusă de Grabovscaia Anastasia și Grabovschi Dmitri privind confirmarea tranzacției de împăcare și încetare a procesului, prin care domiciliul copiilor minori a fost stabilit cu mama acestora, Grabovscaia Anastasia și a fost încasată pensia de întreținere a copiilor minori de 3 500 lei pentru ambii copii.

În acest sens menționează că reieșind din majorarea semnificativă a cheltuielilor de întreținere a copiilor minori, determinată de creșterea prețurilor la mărfurile și produsele de primă necesitate, a medicamentelor, scumpirea plăților pentru serviciile locativ – comunale, consideră cu certitudine că este imperios de a modifica cuantumul pensiei de întreținere a copiilor minori astfel încât să corespundă cu realitatea financiară actuală.

Indică, că potrivit datelor Biroului Național de Statistică, rata inflației în țară a trecut pragul de 29 % în luna mai 2022, comparativ cu pragul de 25 % în aprilie 2022. Creșterea inflației este determinată de explozia prețurilor pe piața internațională la energia electrică și produse alimentare dar și de tergiversarea ajustării tarifelor reglementate, între timp fiind majorate tarifele la gaz și electricitate.

Relată reclamanta că produsele alimentare și serviciile s-au scumpit în ultimul an, în medie cu 27 % iar produsele alimentare cu 30 %.

Reieșind din faptul că Grabovscaia Anastasia suportă cheltuieli permanente de instruire a copiilor în instituția școlară, cheltuieli legate de tratamentul copiilor și procurarea medicamentelor, achitarea cheltuielilor pentru serviciile comunale și pentru alimentația, vestimentația copiilor, toate sumate la 12 000 lei lunar.

Susține că, ținând cont de situația materială a reclamantei, aceasta consideră că Grabovschi Dmitri trebuie să participe la întreținerea și educația copiilor cu o sumă fixă a câte 4 000 lei lunar pentru fiecare copil, până la atingerea majoratului acestora.

Prin hotărârea Judecătoriei Chişinău (sediul centru), din 01 februarie 2023, prin care acțiunea a fost admisă parțial.

S-a modificat cuantumul pensiei de întreținere stabilit prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 04 aprilie 2021, pronunțată în cauza civilă nr. 2-18142/22, la cererea de chemare în judecată depusă de Grabovscaia Anastasia împotriva lui Grabovschi Dmitri privind desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copiilor minori și încasarea pensiei de întreținere și cererea de chemare în judecată depusă de Grabovschi Dmitri împotriva lui Grabovscaia Anastasia privind desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copiilor minori și încasarea pensiei de întreținere.

S-a încasat de la Grabovschi Dmitri în beneficiul lui Grabovscaia Anastasia, pensia de întreținere pentru copii minori, Grabovschi Arina a.n. 18.02.2011 și Grabovscaia Adelina a.n. 12.06.2015, în mărime de 2 500 (două mii cinci sute) lei, pentru fiecare, lunar, începând cu 12 august 2022.

S-a încasat de la Grabovschi Dmitri în beneficiul statului taxa de stat de 300 (trei sute) lei.

La data de 08 februarie 2023, Grabovschi Dmitri, a contestat cu apel hotărârea primei instanțe, solicitând instanței casarea a acesteia, cu emiterea unei noi hotărâri de respingerea integrală a acțiunii.

În motivarea cererii de apel și-a exprimat dezacordul său cu hotărârea primei instanțe invocând că examinând dosarul instanța subiectiv a constatat și decis asupra pretențiilor înaintate, astfel instanța nicidecum nu s-a pronunțat în privința unui argument important din perspectiva prezentului proces de judecată şi anume cel, conform căruia problema pensiei de întreținere a copiilor a fost deja soluționată în mod irevocabil cu puțin timp înaintea intentării prezentului proces de judecată.

Respectiv, după cum rezultă din actele cauzei, prin încheierea Judecătoriei Chişinău, sediul Centru nr. 2-2909/2021 din 04.06.2021 a fost confirmată tranzacția încheiată între

Anastasia Grabovscaia şi Dmitri Grabovschi, conform căreia după divorț domiciliul copiilor minori Grabovscaia Arina şi Grabovscaia Adelina a fost stabilit cu mama, respectiv părțile au ajuns la înțelegerea că Dmitri Grabovschi va achita pensie de întreținere a copiilor minori în mărime totală de 3500 lei/lunar pentru ambii copii, care urmează a fi achitați din momentul devenirii definitive a încheierii judecătorești privind confirmarea tranzacției de împăcare.

Afirmă că încheierea Judecătoriei Chişinău, sediul Centru nr. 2-2909/2021 din 04.06.2021 nu a fost contestată de părțile implicate, respectiv a obținut forța lucrului judecat, iar intimata a fost de acord cu soluția adoptată.

Consideră că odată ce instanța de judecată anterior, la o perioadă scurtă de timp, deja s-a expus pe marginea problemei încasării pensiei pentru întreținerea copiilor minori Grabovscaia Arina şi Grabovscaia Adelina, se prezumă că toate circumstanțele esențiale ale acestei probleme deja au fost cercetate în modul corespunzător, iar soluția instanței de judecată este una legală şi întemeiată.

Susține că Anastasia Grabovscaia, solicitând majorarea cuantumului pensiei de întreținere a copiilor, trebuia să argumenteze cererea de chemare în judecată anume prin prisma acelor două condiții: fie schimbarea esențială a stării materiale, fie schimbarea esențială a stării familiale. Intimata, însă, a ezitat să prezinte careva argumente în această privința, bazîndu-se în exclusivitate pe alte aspecte care se referă la majorarea semnificativă a cheltuielilor de întreținere din cauza inflației excesive, creşterea prețurilor la serviciile comunale, etc. Numai că, inflația excesivă şi creşterea prețurilor au avut impact negativ nu doar asupra Anastasiei Grabovscaia, dar şi asupra lui Dmitri Grabovschi, la fel ca şi asupra întregii populații a Republicii Moldova.

Afirmă că această sumă a pensiei de întreținere în mărime de 3500 lei este achitată cu regularitate de către apelant, dar aportul material al acestuia nu se limitează aici. Mama copiilor cunoaște că fiica mai mică frecventează lecții suplimentare cu profesoara acesteia, pentru care Grabovschi Dmitri achită lunar 800 lei. La fel, fiica mai mare frecventează lecții suplimentare de limbă engleză, pentru care apelantul achită 100 lei pentru fiecare lecție. Plus la aceasta, Dmitri Grabovschi participă permanent la cheltuieli necesare pentru fiicele sale, la face cadouri costisitoare de tip - telefon, tabletă, bijuterii etc. are grijă de distracţia şi educaţia acestora. La fel, săptămânal fiicele se află în custodia apelantului, zile în care copiii sânt deplin asigurați din toate punctele de vedere de către tată.

La data de 28 iunie 2023, Grabovscaia Anastasia a depus apelul incident asupra hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 01 februarie 2023, solicitând modificarea cuantumului pensiei de întreținere stabilit în încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 04 iunie 2021 în sensul majorării, prin dispunerea încasării de la Grabovschi Dmitri în contul lui Grabovscaia Anastasia pensia de întreținere a copiilor minori Grabovscaia Arina și Grabovscaia Adelina în mărime fixă a câte 4000 lei lunar pentru fiecare copil, începând cu data intentării acțiunii până la atingerea majoratului.

În motivarea apelului a menționat că nu este de acord cu hotărârea primei instanțe pe care o consideră ca fiind parțial neîntemeiată, dat fiind faptului că instanța de judecată nu a luat în considerație probele prezentate de către reclamanta în vedere modificării cuantumului pensiei de întreținere.

Astfel, menționează apelanta că în virtutea faptului că în prezent s-au majorat semnificativ cheltuielile de întreținere a copiilor, determinate primordial de creșterea prețurilor la mărfurile şi produsele de primă necesitatea, medicamentelor, etc.. scumpirea

plăților pentru toate serviciile locativ-comunale. consideră absolut necesară modificarea cuantumului pensiei de întreținere a copiilor minori în sensul majorării.

Rata inflației anuale în Republica Moldova a trecut pragul de 29% în luna mai 2022 față de 25% în aprilie 2022. conform datelor Biroului National de Statistică.

Creșterea inflației este determinată de explozia prețurilor pe pieţele internaționale la energie şi alimente, dar şi de „tergiversarea ajustării tarifelor reglementate". Intre timp au fost majorate tarifele la gaze şi electricitate.

Produsele şi serviciile principale s-au scumpit în ultimul an, în medie, cu 27%. Cel mai tare s-au scumpit alimentele, cu 30%.

Respectiv, având în vedere că reclamanta are cheltuieli permanente legate de instruirea copiilor în instituția școlară, cheltuieli legate de tratamentul copiilor şi procurarea medicamentelor, achitarea cheltuielilor pentru serviciile comunale, pentru alimentația şi vestimentația copiilor, cheltuieli care depășesc suma de 12 000 de lei lunar.

În împrejurările menționate, ţinînd cont de situaţia materială a părţilor, pîrîtul trebuie să participe la întreținerea şi educația copiilor cu o sumă fixă în cuantum de cîte 4000 (patru mii) lei lunar pentru fiecare copil, pînă la atingerea majoratului copiilor.

Apelantul Grabovschi Dmitri și reprezentantul apelantului Grabovschi Dmitri, Dumitru Barbăscumpă în ședința instanței de apel au susținut integral apelul declarat și au pledat pentru admiterea acestuia cu respingerea apelului incident ca fiind neîntemeiat.

Reprezentantul apelantei Grabovscaia Anastasia, avocatul Cașu Iulian, în ședința instanței de apel a solicitat admiterea apelului incident în sensul formulat, cu respingerea apelului declarat de Grabovschi Dmitri.

Audiind părțile și reprezentanții părților, studiind cererea de apel şi înscrisurile anexate, Colegiul Civil consideră necesar de a respinge apelul declarat de Grabovschi Dmitri și a admite apelul incident declarat de Grabovscaia Anastasia din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art.385 lit.c), CPC, instanța de apel după ce judecă apelul este în drept să admită apelul și să caseze integral sau parțial hotărârea primei instanțe, emițând o nouă hotărâre.

În conformitate cu prevederile art.25 alin.(1) CPC, instanţa trebuie să cerceteze direct şi nemijlocit probele, să asculte explicațiile părţilor şi intervenienților, depozițiile martorilor, concluziile expertului, consultațiile şi explicațiile specialistului, să ia cunoștință de înscrisuri, să cerceteze probele materiale, să audieze înregistrările audio şi să vizioneze înregistrările video, să emită hotărârea numai în temeiul circumstanțelor constatate şi al probelor cercetate şi verificate în şedinţă de judecată.

În conformitate cu art.117 alin.(1) şi (2) CPC, probe în pricini civile sânt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretenţiile şi obiecţiile părţilor, precum şi altor circumstanţe importante pentru justa soluţionare a pricinii.

În calitate de probe în pricini civile se admit elementele de fapt constatate din explicațiile părţilor şi ale altor persoane interesate în soluționarea pricinii, din depozițiile martorilor, din înscrisuri, probe materiale, înregistrări audio-video, din concluziile experților.

Conform prevederilor art.118 alin.(1) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

În conformitate cu art.118 alin.(3) CPC, circumstanţele care au importantă pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretențiile şi obiecțiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.

Articolul 130 alin.(1) CPC statuează că instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În temeiul art.240 alin.(1) CPC, la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării pricinii şi admisibilitatea acţiunii.

Potrivit dispoziţiilor art.373 alin.(1), (2), (5) CPC instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă.

În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea pricinii, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. Instanţa de apel este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei. Concomitent, instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Astfel, prevederile legale enunţate în mod expres obligă instanţa de apel să verifice circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Colegiul Civil reţine că instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanţei inferioare. (Hirro Balani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

În conformitate cu prevederile art.5 CPC, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţa de judecată în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime.

Conform art.10 alin.(1) Cod civil persoanele fizice și juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își exercite drepturile și să își execute obligațiile cu bună-credință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică și cu bunele moravuri. Buna-credință se prezumă până la proba contrară.

Potrivit alin.(2) neexercitarea de către persoanele fizice și juridice a drepturilor civile ce le revin nu duce la stingerea acestora, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

Conform art.11 alin.(1) Cod civil buna-credință este un standard de conduită a unei părți, caracterizată prin corectitudine, onestitate, deschidere și luarea în cont a intereselor celeilalte părți la raportul juridic.

Potrivit alin.(2) al aceluiași articol în special, este contrar bunei-credințe ca o parte să acționeze în contradicție cu declarațiile pe care le-a făcut anterior sau cu comportamentul pe

care l-a avut anterior în cazul în care cealaltă parte, în detrimentul său, s-a bazat în mod rezonabil pe acele declarații sau acel comportament.

Dispozițiile art.12 Cod civil caracterul rezonabil, prevăzut într-o dispoziție legală sau într-un act juridic, se apreciază în mod obiectiv, luând în considerare natura și scopul elementului supus aprecierii, circumstanțele cazului, precum și uzanțele și practicile pertinente.

În temeiul art.13 alin.(1) Cod civil niciun drept subiectiv nu poate fi exercitat predominant în scopul de a cauza altei persoane un prejudiciu sau a-i dăuna în alt mod (abuzul de drept).

Prevederile alin.(2) indică că în cazul abuzului de drept, instanța de judecată, ținând cont de natura și consecințele acestuia, refuză titularului în apărarea dreptului subiectiv exercitat abuziv sau, după caz, îl obligă la încetarea exercitării abuzive.

Alin.(3) indică statuează că dacă abuzul de drept a dus la încălcarea dreptului subiectiv al unei alte persoane, aceasta poate cere repararea prejudiciului cauzat.

Dispozițiile art.14 alin.(1) Cod civil indică că nici o persoană nu poate invoca, la întemeierea pretenției sale, fapta ilicită sau de rea-credință pe care tot ea a săvârșit-o sau la care a participat.

Alin.(2) stabilește că nici o persoană nu poate obține un avantaj din comportamentul său ilicit sau de rea-credință.

Conform art.15 alin.(1) Cod civil apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară.

În temeiul art.16 alin.(1) Cod civil apărarea dreptului civil se face, în condițiile legii, prin:

a) recunoașterea dreptului;

b) restabilirea situației anterioare încălcării dreptului și suprimarea acțiunilor prin care se încalcă dreptul sau se creează pericolul încălcării lui;

c) constatarea sau, după caz, declararea nulității actului juridic;

d) declararea nulității actului emis de o autoritate publică;

e) impunerea la executarea obligației în natură;

f) autoapărare;

g) repararea prejudiciului patrimonial și, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial;

h) încasarea dobânzii de întârziere sau, după caz, a penalității;

i) rezoluțiunea sau modificarea contractului;

j) neaplicarea de către instanța de judecată a actului ce contravine legii emis de o autoritate publică;

k) alte căi prevăzute de lege.

În temeiul alin.(2) al aceluiași articol metodele de apărare prevăzute la alin.(1) pot fi invocate dacă sânt întrunite condițiile stabilite de lege și, după caz, de actul juridic pentru aplicarea acestora.

În conformitate cu prevederile art.38 alin.(1) și (2) Codul familiei, la desfacerea căsătoriei, soţii pot prezenta instanţei judecătoreşti un acord privind împărţirea bunurilor lor proprietate în devălmăşie şi plata pensiei de întreţinere a copiilor şi soţului inapt de muncă ce necesită sprijin material, indicând mărimea acesteia, precum şi privind determinarea părintelui împreună cu care vor locui copiii minori comuni.

În cazul lipsei unui acord între soţi prevăzut la alin.(1) sau dacă se va dovedi că acordul lezează drepturile şi interesele copiilor minori sau ale unuia dintre soţi, instanţa judecătorească este obligată:

a) să împartă, la cererea soţilor (a unuia dintre ei), bunurile lor proprietate în devălmăşie;

b) să determine care dintre părinţi va plăti pensia de întreţinere a copiilor minori şi mărimea acesteia;

c) să stabilească, la cererea soţului inapt de muncă, care are dreptul la pensia de întreţinere de la celălalt soţ, mărimea şi modul de plată a acestei pensii;

d) să stabilească cu cine dintre părinţi vor locui copiii minori după divorţ.

În temeiul art.58 alin.(1) Codul familiei, părinţii au drepturi şi obligaţii egale faţă de copii, indiferent de faptul dacă copiii sânt născuţi în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinţii sau separat.

Potrivit dispozițiilor art.74 alin.(1), (2) și (3) Codul familiei, părinții sunt obligați să-și întrețină copiii minori şi copiii majori inapţi de muncă care necesită sprijin material. Modul de plată a pensiei de întreținere se determină în baza unui contract încheiat între părinţi sau între părinții şi copilul major inapt de muncă. Dacă lipseşte un atare contract şi părinții nu participă la întreținerea copiilor, pensia de întreținere se încasează pe cale judecătorească, la cererea unuia dintre părinții, a tutorelui copilului sau a autorității tutelare teritoriale.

Conform art.75 alin.(1), (2) și (3) Codul familiei, pensia de întreținere pentru copilul minor se încasează din salariul și/sau din alte venituri ale părinților în mărime de 1/4 - pentru un copil, 1/3 - pentru 2 copii şi 1/2 - pentru 3 şi mai mulţi copii. Cuantumul cotelor stabilite la alin.(1) poate fi micșorat sau majorat de instanța judecătorească, ținându-se cont de starea materială şi familială a părinților, de alte circumstanțe importante.

Dispozițiile art.76 alin.(1) și (2) Codul familiei prevăd că în cazurile când părintele care datorează întreținere copilului său are un salariu şi/sau alte venituri neregulate sau fluctuabile ori primește salariu şi/sau alte venituri, total sau parţial, în natură, ori nu are un salariu şi/sau alte venituri, precum şi în alte cazuri când, din anumite motive, încasarea pensiei de întreținere, sub forma unei cote din salariu și/sau alte venituri, este imposibilă, dificilă sau lezează substanțial interesele uneia dintre părţi, instanţa judecătorească poate să stabilească cuantumul pensiei de întreținere într-o sumă bănească fixă plătită lunar sau, concomitent, într-o sumă bănească fixă şi sub forma unei cote din salariu şi/sau alte venituri conform art.75.

Cuantumul sumei bănești fixe încasate în conformitate cu alin.(1) se determină de instanța judecătorească, ținându-se cont de starea materială şi familială a părților, de alte circumstanțe importante şi păstrându-se, dacă este posibil, nivelul anterior de asigurare materială a copilului.

Conform prevederilor art.18 alin.(1) Legii privind drepturile copilului nr.338 din 15 decembrie 1994, ambii părinții, în egală măsură, sau persoanele subrogatorii legale poartă răspunderea principală pentru dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală şi socială a copilului, ținând cont în primul rând de interesele acestuia.

În acord cu art.18 alin.(1) din Convenția internațională cu privire la drepturile copilului din 20 noiembrie 1989, în vigoare pentru Republica Moldova la 25 februarie 1993, statele părți vor depune eforturi pentru asigurarea recunoașterii principiului potrivit căruia ambii părinți au o răspundere comună pentru creșterea și dezvoltarea copilului. Răspunderea pentru

creșterea copilului și asigurarea dezvoltării sale le revine în primul rând părinților sau, după caz, reprezentanților săi legali. Aceștia trebuie să se conducă înainte de orice după interesul superior al copilului.

În corespundere cu art.3 alin. (l) al aceleiași Convenții, în toate deciziile care îi privesc pe copii, fie că sunt luate de instituții publice sau private de ocrotire socială, de către tribunale, autorități administrative sau de organe legislative, interesele superioare ale copilului trebuie să fie luate în considerare cu prioritate.

Articolul 98 alin.(2) Codul familiei statuează că pensia de întreținere se încasează de la data adresării în instanța judecătorească.

În temeiul art.99 alin.(1) Codul familiei, instanța judecătorească este în drept să hotărască încasarea pensiei de întreținere de la data depunerii cererii.

Din actele cauzei Colegiul a constatat că la 26 iunie 2010 de către Serviciu stare civilă Botanica, mun. Chișinău, a fost înregistrată căsătoria între Grabovschi Dmitri și Mujanovscaia Anastasia, iar în timpul căsătoriei, la 18 februarie 2011, s-a născut copilul Grabovscaia Arina, fapt confirmat prin certificatul de naștere seria/nr. NA-VI 0999345, eliberat la 22 februarie 2011 de OSC mun. Chișinău.

Ulterior, la data de 12 iunie 2015, s-a născut copilul Grabovscaia Adelina fapt confirmat prin certificatul de naștere seria/nr. NA - VI 2381244 eliberat la data de 14 aprilie 2016 eliberat de OSC mun. Chișinău.

La 08 februarie 2021, Grabovscaia Anastasia a depus cererea de chemare în judecată împotriva lui Grabovschi Dmitri privind desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copiilor minori și încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori.

La 10 februarie 2021, Grabovschi Dmitri a depus cererea de chemare în judecată împotriva lui Grabovscaia Anastasia privind desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copiilor minori și încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori.

Acțiunile civile au fost conexate într-un singur proces civil prin Încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 04 iunie 2021.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 04 iunie 2021, căsătoria încheiată între Grabovschi Dmitri și Grabovscaia Anastasia a fost desfăcută.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 04 iunie 2021, instanța de judecată a admis parțial cererea de confirmare a tranzacției de împăcare și încetarea procesului. Potrivit tranzacției de împăcare din 04 iunie 2021, domiciliul copiilor minori Grabovscaia Arina a.n. 18.02.2011 și Grabovscaia Adelina a.n. 12.06.2015 după divorț s-a stabilit cu mama acestora, Grabovscaia Anastasia.

La fel prin aceeași tranzacție de împăcare, confirmată de instanța de judecată, Grabovschi Dmitri s-a obligat să achite pensia de întreținere a copiilor minori în mărime totală de 3 500 lei lunar, pentru ambii copii, din momentul devenirii definitive a încheierii judecătorești.

Prin cererea de chemare în judecată împotriva lui Grabovschi Dmitri reclamanta Grabovscaia Anastasia a solicitat modificarea cuantumului pensiei de întreținere în sensul majorării, prin dispunerea încasării de la Grabovschi Dmitri în contul lui Grabovscaia Anastasia pensia de întreținere a copiilor minori Grabovscaia Arina și Grabovscaia Adelina în mărime fixă a câte 4 000 lei lunar pentru fiecare copil, începând cu data intentării acțiunii până la atingerea majoratului.

Fiind investită cu examinarea cauzei prima instanța a dispus admiterea parțială a acțiunii, modificând cuantumul pensiei de întreținere stabilit prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 04 aprilie 2021, pronunțată în cauza civilă nr. 2-18142/22, cu încasarea de la Grabovschi Dmitri în beneficiul lui Grabovscaia Anastasia, pensia de întreținere pentru copii minori, Grabovschi Arina a.n. 18.02.2011 și Grabovscaia Adelina a.n. 12.06.2015, în mărime de 2 500 (două mii cinci sute) lei, pentru fiecare, lunar, începând cu 12 august 2022.

Raportând dispozițiile normelor suscitate la circumstanțele cauzei, evaluând soluția primei instanțe prin prisma raționalismului pretențiilor înaintate în raport cu circumstanțele de fapt și de drept invocate, Colegiul consideră că concluzia instanței de fond este parțial incorectă.

În contextul pretențiilor deduse judecării în ordine de apel, în limitele instituite de art. 373 alin. (1) CPC, instanța de judecată reţine că în temeiul art.110 Codul familie, în cazul în care starea materială sau familială a uneia dintre părţi s-a schimbat, instanţa judecătorească, luând în considerare şi alte circumstanţe importante ale părţilor, este în drept, la cererea oricăreia dintre ele, să modifice cuantumul pensiei de întreținere sau să-l scutească pe debitorul întreținerii de plata acesteia.

Se reţine că starea materială reprezintă situaţia social-economică a persoanei (părinte), determinantă pentru întreținerea unei vieți decente pasibile stabilirii în rezultatul identificării tuturor bunurilor imobile şi mobile deţinute în proprietate, a veniturilor obținute din activități generatoare de profit, precum şi a factorilor ce influențează nemijlocit aspectul economic al persoanei (ex. capacitatea de muncă, studiile etc).

Starea familială definește conjunctura şi relațiile persoanei (părintelui) în interiorul comunității umane în care coabitează, întemeiate prin căsătorie sau izvorâtă din rudenie, cum ar fi numărul copiilor şi persoanelor aflate la întreținere. Sintagma „alte circumstanțe importante” extinde sfera de aplicare a art. 75 din Codul familiei pentru ipotezele nereglementate de lege, însă, care, se pot ivi în cadrul examinării unor litigii de acest gen, lăsând o marjă de apreciere instanței de judecată din perspectiva unor factori care nu se încadrează în condițiile reliefate supra (ex. chestiuni de ordin medical).

De dreptul de a solicita modificarea cuantumului pensiei de întreținere pot beneficia în egală măsură ambii părinți în dependență de starea materială şi familială a acestora, dânșii fiind responsabili în mod solidar de dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală şi socială a copilului în unison cu principiile fundamentatele consfințite în legislația națională şi cea internațională. Pentru valorificarea dreptului de a solicita modificarea cuantumului pensiei de întreținere, părintele nu urmează să probeze în mod cumulativ atât schimbarea stării materiale, cât şi a celei familiale, fiind suficientă în acest sens întrunirea a cel puţin uneia din aceste ipoteze, însă schimbarea situațiilor specificate nu trebuie să fie formală, ci esențială, sarcina respectivă aparținând în exclusivitate instanței competente să o examineze.

Astfel, întru respectarea dezideratelor descrise mai sus, urmează să se țină cont de principiul interesului superior al copilului consacrat la art. 9 din Convenția cu privire la drepturile copilului la care Republica Moldova este parte, de menținerea echilibrului drepturilor copiilor al ambilor părinți care nu se află în relații de căsătorie precum şi de proporționalitatea cuantumului pensiei de întreținere pentru fiecare copil în parte.

Mai mult ca atât, modificarea (micșorarea sau majorarea) cuantumului pensiei de întreținere nu trebuie să favorizeze interesele unui copil în detrimentul altuia, mărimea

acesteia trebuie să fie una rezonabilă şi echitabilă, determinată în exclusivitate de instanţa de judecată a cărei discreție decizională nu trebuie să depășească cadrul legal pertinent.

Astfel, instanța de apel reține că prin cererea de chemare în judecată înaintată reclamanta/intimata se invoca că în prezent situația financiară s-a schimbat, la moment s-au majorat semnificativ cheltuielile de întreținere a copiilor, determinate primordial de creșterea prețurilor la mărfurile şi produsele de primă necesitatea, medicamentelor, etc.. scumpirea plăților pentru toate serviciile locativ-comunale.

Din adeverința nr.36 din 02 februarie 2021 de la Ministerul Educației Tineretului și Sportului a sect.Botanica, mun.Chișinău rezultă că salariul mediul lunar a lui Grabovscaia Anastasia este de 2513.31 lei (f.d.16).

Colegiul mai reține că rata inflației anuale în Republica Moldova a trecut pragul de 29% în luna mai 2022 fată de 25% în aprilie 2022 conform datelor Biroului National de Statistică.

Creșterea inflației este determinată de explozia prețurilor pe piețele internaționale la energie şi alimente, dar şi de „tergiversarea ajustării tarifelor reglementate”. Intre timp au fost majorate tarifele la gaze şi electricitate.

Produsele şi serviciile principale s-au scumpit în ultimul an, în medie, cu 27%. Cel mai tare s-au scumpit alimentele, cu 30%.

De asemenea din materialele cauzei se constată că reclamanta are cheltuieli permanente legate de instruirea copiilor în instituția școlară, cheltuieli legate de tratamentul copiilor şi procurarea medicamentelor, achitarea cheltuielilor pentru serviciile comunale, pentru alimentație şi vestimentația copiilor, cheltuieli care depășesc suma de 12 000 de lei lunar.

În acest context, se reține că reclamanta/apelanta prezentat probe pertinente şi suficiente care confirma schimbarea esențială a situației existente la momentul emiterii încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 04 iunie 2021, prin care Grabovschi Dmitri s-a obligat să achite pensia de întreținere a copiilor minori în mărime totală de 3 500 lei lunar, pentru ambii copii, din momentul devenirii definitive a încheierii judecătorești.

Drept urmare, concluzia primei instanțe despre modificarea cuantumul pensiei de întreținere stabilit prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 04 aprilie 2021, pronunțată în cauza civilă nr. 2-18142/22, cu încasarea de la Grabovschi Dmitri în beneficiul lui Grabovscaia Anastasia, pensia de întreținere pentru copii minori, Grabovschi Arina a.n. 18.02.2011 și Grabovscaia Adelina a.n. 12.06.2015, în mărime de 2 500 (două mii cinci sute) lei, pentru fiecare, lunar, începând cu 12 august 2022 este incorectă, temei pentru care, Colegiul admite apelul incident declarat de Grabovscaia Anastasia și modifică pensia de întreținere pentru copii minori în sensul majorării în sumă de 3500 (trei mii cinci sute) lei.

În acest context sunt neîntemeiate și se resping argumentele apelantului Grabovschi Dmitri cu privire la faptul că Anastasia Grabovscaia, solicitând majorarea cuantumului pensiei de întreținere a copiilor, nu și-a argumentat poziția prin prezentarea careva probe despre schimbarea esențială a stării materiale reclamantei, or reclamanta a probat în instanța de judecată starea sa materială care este insuficientă în legătură cu majorarea semnificativă a cheltuieililor de întreținere a copiilor, determinate primordial de creșterea prețurilor la mărfurile și produsele de prima necesitate, medicamentelor, scumpirea plăților pentru toate serviciile locativ -comunale, fapt ce se confirmă și prin datele de la Biroul Național de Statistică cu privire la rata inflației anuale în Moldova care în luna mai 2022 a trecut pragul de 29 %.

Totodată, revendicarea dreptului de modificare a cuantumului pensiei de întreținere este opozabilă în egală măsură ambilor părinți în dependență de starea materială și familială a acestora, aceștia fiind responsabili în mod solidar de dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală și socială a copilului în concordanță cu principiile fundamentatele consfințite în legislația națională și internațională, or conform prevederilor art.58 alin. (1) Codul familiei, părinții au drepturi și obligații egale față de copii, indiferent de faptul dacă copii sunt născuți în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinții sau separat.

Argumentele apelantului cu privire că aportul material al acestuia pentru achitarea lecțiilor suplimentare de limbă engleză în sumă de 100 lei și pentru dansuri în sumă de 800 lei pentru fiicele Grabovscaia Arina și Grabobscaia Adelina sun inoportune, în condițiile în care apelantul este tatăl al acestora, iar aportul material suplimentar a acestuia este un lucru firesc.

De asemenea este neîntemeiat și se respinge argumentul apelantului vizavi de obiecțiile pârâtului Grabovschi Dmitri că potrivit datelor Biroului Național de Statistică, minimul de existență setat pentru un copil cu vârsta cuprinsă între 7-17 ani este de 2 936,9 lei, respectiv cuantumul invocat de pârât, de 1 250 lei pentru fiecare copil minor, or acesta este unul depășit și insuficient pentru întreținerea copiilor minori de 12 ani și respectiv 8 ani.

În aceasta ordine de idei, Colegiul consideră că reclamanta a prezentat probe pertinente şi suficiente care ar confirma schimbarea esențială a situației existente din momentul emiterii încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 04 iunie 2021, prin care Grabovschi Dmitri s-a obligat să achite pensia de întreținere a copiilor minori în mărime totală de 3 500 lei lunar, pentru ambii copii, din momentul devenirii definitive a încheierii judecătorești.

În circumstanțele descrise, Colegiul conchide că suma pensiei de întreținere a copiilor minori Grabovscaia Arina și Grabobscaia Adelina trebuie să fie reală și necesară, iar în cazul dat modificarea cuantumului pensiei de întreținere a copiilor minori, prin majorare până la suma de 3500 de lei lunar, corespunde în mod real nevoilor minorilor și necesităților de întreținere la această vârstă, ținând cont de toate cheltuielile financiare necesare pentru întreținerea lor, iar încasarea pensiei de întreținere într-o sumă mai mică va leza substanțial interesele copilului minor, or, în orice situație, interesele copilului prevalează, fapt consacrat la art. 9 din Convenția cu privire la drepturile copilului, la care Republica Moldova este parte, de menținerea echilibrului drepturilor copiilor al ambilor părinții care nu se află în relație de căsătorie, precum şi de proporționalitatea cuantumului pensiei de întreținere pentru fiecare copil în parte.

În conformitate cu prevederile cu art. 327 alin. (1) şi (2) Cod civil , (1) Actul juridic este nul dacă nulitatea sancționează încălcarea unei dispoziții legale prin care se ocrotește un interes general (nulitate absolută).

(2) Actul juridic este anulabil dacă nulitatea sancționează încălcarea unei dispoziții legale prin care se ocrotește un interes particular (nulitate relativă.

Dispozițiile art. 328 alin. (1)-(3) Cod civil prevăd că, (1) Nulitatea absolută a actului juridic poate fi invocată, atît pe cale de acţiune, cît şi pe cale de excepţie, de orice persoană care are un interes născut şi actual. Instanţa de judecată este obligată să o constate din oficiu după ce a ascultat opiniile participanților la proces.

(2) Nulitatea absolută nu poate fi înlăturată prin confirmarea de către părţile actului lovit de nulitate sau succesorii acestora.

(3) Atât acțiunea în constatare a nulității absolute, cît şi excepția de nulitate absolută sînt imprescriptibile. Cu toate acestea, se prescriu în termen de 10 ani acțiunile privind aplicarea efectelor nulității absolute conform art.331, indiferent dacă sînt introduse împreună cu acţiunea în constatare a nulității absolute sau după admiterea acestei acţiuni.

Reieșind din constatările expuse supra, Colegiul civil ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat de Grabovschi Dmitri și de a admite apelul incident declarat de Grabovschi Anastasia, a casa hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru), din 01 februarie 2023 și a emite o nouă hotărâre prin care a modificarea cuantumul pensiei de întreținere stabilit prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 04 iunie 2021, în sensul majorării, prin dispunerea încasării de la Grabovschi Dmitri în contul lui Grabovscaia Anastasia pensia de întreținere a copiilor minori Grabovscaia Arina și Grabovscaia Adelina în mărime fixă a câte 3500 (trei mii cinci sute) lei lunar pentru fiecare copil, începând cu data intentării acțiunii 12.08.2022 până la atingerea majoratului cu anularea titlului executoriu emis în temeiul încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 04 iunie 2021.

Potrivit prevederilor art.94 CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească părții care a avut câștig de cauză toate cheltuielile de judecată.

Conform art. 98 alin. (1) și (2) Cod de procedură civilă, cheltuielile aferente judecării cauzei, suportate de instanţa judecătorească, precum şi taxa de stat, de a căror plată reclamantul a fost scutit, se încasează la buget de la pîrît proporţional părţii admise din acţiune dacă pîrîtul nu este scutit de plata cheltuielilor de judecată. În caz de respingere a acţiunii, cheltuielile de judecare a cauzei suportate de instanţă, precum şi taxa de stat, se încasează la buget de la reclamant dacă acesta nu este scutit de plata cheltuielilor de judecată.

Astfel, ținînd cont de faptul că reclamanta/apelanta Grabovscaia Anastasia este scutită de la plată taxei de stat în temeiul legii, Colegiul civil şi de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău consideră necesar de a încasa de la Grabovschi Dmitrii în beneficiul statului taxa de stat pentru depunerea cererii de chemare în judecată în mărime de 270 (două sute șaptezeci) lei.

Or, potrivit Hotărârii Curţii Constituționale nr.3 din 20.01.2015, §41 importanţa principiului legalității presupune ca legea să fie respectată, această exigenţă există nu doar pentru indivizi, dar în egală măsură şi pentru autorităţile publice şi private, în măsura în care legalitatea vizează actele agenţilor publici, exigenţa este ca aceştia să acţioneze în limitele atribuţiilor care le-au fost conferite de lege, motiv din care, instanţa de judecată nu constituie o excepție de la regulă.

Astfel, sacrificarea principiului preeminenței dreptului în sensul impunerii unei alte conduite decât cea prescrisă de către legislator va avea inter alia drept efect defavorizarea procesuală a intimatului, deoarece asemenea acțiuni nu pot fi admise de către instanța de judecată decât în condiţiile expres stabilite de lege, în caz contrar, acţiunile arbitrare ale instanţe sunt incompatibile testului de imparțialitate obiectivă perceput de un observator informat şi dezinteresat.

Imparţialitatea este esenţială pentru îndeplinirea adecvată a funcţiei judiciare, ea priveşte nu doar hotărârea însăşi, ci şi întreg procesul, prin care se ajunge la aceasta (valoarea 2, principiile de la Bangalore privind conduita judiciară).

Mai mult decât atât, potrivit definiţiei date în jurisprudenţa CtEDO noţiunii de certitudine legală, se menționează inter alia că legislația națională trebuie să fie expusă cu o suficientă precizie pentru a oferi posibilitatea persoanelor de a-şi reglementa comportamentul

în sensul posibilităţii obţinerii unor ”consultaţii adecvate” de a prevedea în caz de necesitate la un nivel rezonabil, consecințele, ce pot surveni în rezultatul anumitor acţiuni (Sunday Times v UK 26.04.1979, § 49).

Certitudine legală impusă inter alia regulilor de procedură civilă în calitate de condiție sine qua non a unui proces echitabil, vizează atât drepturile reclamantului, cât şi ale pârâtului, motiv pentru care instanţa de judecată, nu este în drept de a substitui voinţa legislatorului materializată în conţinutul normelor de drept de procedură civilă și cele materiale.

Conform dispozițiilor art.1 alin.(3) al Constituţiei Republicii Moldova, în lumina interpretărilor date în jurisprudența constantă a Curţii Constituţionale, (hotărârea Curţii Constituţionale nr.2 din 19.01.1998, publicată în Monitorul Oficial nr.12-13/8 din 19.02.1998), una din caracteristicile constituționale ale statului de drept o constituie obligaţiunea statului, autorităţilor lui publice, instituţiilor, persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuţiilor lor stabilite de Constituţie şi Legi, iar instanţa de judecată nu constituie o excepţie în acest sens.

Mai mult decât atât, în conformitate cu prevederile art.9 CPC, instanței de judecată îi revine un rol diriguitor în organizarea şi desfăşurarea procesului, pe principiile de contradictorialitate şi egalitate a părților în drepturi (art.26 CPC), motiv din care exonerarea unui participant la proces de obligația legală reprezintă în esenţă o favorizare nejustificată, în frauda regulilor unui proces echitabil.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că prima instanță nu a elucidat pe deplin circumstanțele cauzei, a adoptat o hotărâre neîntemeiată, Colegiul civil ajunge la concluzia a respinge apelul declarat de Grabovschi Dmitri, a admite apelul declarat de Grabovscaia Anastasia, a casa hotărârea primei instanțe și a emite o nouă hotărâre prin care de admis parțial acțiunea.

În conformitate cu prevederile art.385 lit.c), art.390 Colegiul Civil,

d e c i d e:

Se respinge apelul declarat de Grabovschi Dmitri.

Se admite apelul incident declarat de Grabovschi Anastasia.

Se casează hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru), din 01 februarie 2023, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Grabovscaia Anastasia împotriva lui Grabovschi Dmitri privind modificarea cuantumului pensiei de întreținere și se emite o nouă hotărâre prin care:

Se admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de Grabovscaia Anastasia împotriva lui Grabovschi Dmitri privind modificarea cuantumului pensiei de întreținere.

Se dispune încasarea pensiei de întreținere din contul lui Grabovschi Dmitri în beneficiul Anastasiei Grabovscaia pensia de întreținere a copiilor minori Grabovscaia Arina și Grabovscaia Adelina în mărime fixă a câte 3500 (trei mii cinci sute) lei lunar pentru fiecare copil, începând cu data depunerii acțiunii, 12.08.2022 până la atingerea majoratului.

Se anulează titlu executoriu emis în temeiul încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 04 iunie 2021.

Se încasează de la Grabovschi Dmitrii în beneficiul statului taxa de stat pentru depunerea cererii de chemare în judecată în sumă de 270 (două sute șaptezeci) lei.

Decizia este definitivă, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele ședinței, Marina Anton

Judecătorul

Judecătorii Vitalie Cotorobai

Angela Braga

Dosarul:nr.2a-1886/23 Judecător: Gheorghe Stratulat

2-22119847-02-2a-24052023

D I S P O Z I T I V U L
D E C I Z I E I

05 octombrie 2023 mun. Chişinău

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău

În componentă:

Președintele ședinței, judecătorul Marina Anton

Judecătorii Vitalie Cotorobai şi Angela Braga

Grefier Sergiu Nazarenco

examinând în ședința publică apelul declarat de *****, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Grabovscaia Anastasia împotriva lui Grabovschi Dmitri privind modificarea cuantumului pensiei de întreținere împotriva hotărârii Judecătoriei Chişinău (sediul centru), din 01 februarie 2023, prin care acțiunea a fost admisă parțial.

În conformitate cu prevederile art.385 lit.c), art.390 Colegiul Civil,

d e c i d e:

Se respinge apelul declarat de Grabovschi Dmitri.

Se admite apelul incident declarat de Grabovschi Anastasia.

Se casează hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru), din 01 februarie 2023, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Grabovscaia Anastasia împotriva lui Grabovschi Dmitri privind modificarea cuantumului pensiei de întreținere și se emite o nouă hotărâre prin care:

Se admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de Grabovscaia Anastasia împotriva lui Grabovschi Dmitri privind modificarea cuantumului pensiei de întreținere.

Se dispune încasarea pensiei de întreținere din contul lui Grabovschi Dmitri în beneficiul Anastasiei Grabovscaia pensia de întreținere a copiilor minori Grabovscaia Arina și Grabovscaia Adelina în mărime fixă a câte 3500 (trei mii cinci sute) lei lunar pentru fiecare copil, începând cu data depunerii acțiunii, 12.08.2022 până la atingerea majoratului.

Se anulează titlu executoriu emis în temeiul încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 04 iunie 2021.

Se încasează de la Grabovschi Dmitrii în beneficiul statului taxa de stat pentru depunerea cererii de chemare în judecată în sumă de 270 (două sute șaptezeci) lei.

Decizia este definitivă, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele ședinței, Marina Anton

Judecătorul

Judecătorii Vitalie Cotorobai

Angela Braga